

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.411.003.02.2016

S/16/002

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wystąpienie pokontrolne z 30 września 2016 r., zmienione zgodnie z treścią uchwały Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli nr KPK-KPO.443.158.2016 z 21 listopada 2016 r.

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	S/16/002 – Prawdliwość działań organów ochrony środowiska, dotyczących funkcjonowania składowiska odpadów w miejscowości Karcze w gminie Sokółka
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontrolerzy	Marcin Kiersnowski – starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/45/2016 z dnia 10 czerwca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku, ul. Ciołkowskiego 2/3, 15-264 Białystok ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grażyna Żyła-Pietkiewicz – Podlaski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska ² (dowód: akta kontroli str. 3-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

PWIOŚ od 1 lipca 2009 r. do 31 lipca 2016 r. rzetelnie wykonywała zadanie dotyczące kontroli podmiotów zarządzających składowiskiem odpadów w Karczach⁴. Zdecydowana większość z tych kontroli ujawniła liczne nieprawidłowości w funkcjonowaniu zarówno starej części składowiska⁵, jak i jego nowej części⁶. Dotyczyły one w szczególności naruszenia warunków określonych w pozwoleniach Marszałka Województwa Podlaskiego lub Starosty Sokólskiego.

Na podstawie dokonanych w trakcie kontroli ustaleń PWIOŚ podejmowała, w ramach posiadanych kompetencji, działania zmierzające do wstrzymania działalności składowiska. O wynikach tych kontroli informowała właściwe organy ochrony środowiska (Marszałka Województwa Podlaskiego i Starostę Sokólskiego), wydała pięć zarządzeń pokontrolnych, czterokrotnie złożyła zawiadomienia do właściwej prokuratury lub Policji o możliwości popełnienia przestępstwa⁷, nałożyła mandaty karne na łącznie 300 zł. PWIOŚ wydała też decyzję o nałożeniu na ZZO Euro-Sokółka administracyjnej kary pieniężnej w wysokości 1 tys. zł, a na Landfill – biegnąca od 1 czerwca 2016 r. – karę pieniężną w wysokości 1,05 mln zł za każdą dobę składowania odpadów z naruszeniem instrukcji prowadzenia składowiska. Z przyczyn nieleżących po stronie PWIOŚ egzekucja administracyjnej kary pieniężnej od ZZO Euro-Sokółka była jednak nieskuteczna.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli PWIOŚ przed 1 lipca 2009 r. nie podjęła właściwych działań, mimo użytkowania bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego starej części składowiska⁸. Wydanie w latach 2007 – 2009 (do 1 lipca) decyzji w sprawie wstrzymania użytkowania tego składowiska odpadów mogło zaś zapobiec potencjalnym zagrożeniom dla środowiska. PWIOŚ nie podjęła też działań w celu wstrzymania oddania do użytkowania kwatery do składowania odpadów na nowej części składowiska, która nie została wyposażona w część z wymaganych środków technicznych chroniących środowisko, co umożliwiło jej funkcjonowanie od 20 grudnia 2014 r.

¹ Dalej: „WIOŚ”.

² Pani Grażyna Żyła-Pietkiewicz jest Podlaskim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska (dalej: „PWIOŚ”) od 29 maja 2004 r. Od 15 lutego 1999 r. do 28 maja 2004 r. PWIOŚ był Pan Marek Kędzierzawski. Zastępcą PWIOŚ od 1 lipca 1999 r. był Pan Lech Januszko.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej wg proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową.

⁴ Zakład Zagospodarowania Odpadów Euro-Sokółka Sp. z o. o. (dalej: „ZZO Euro-Sokółka”), Zakład Zagospodarowania Odpadów Sokółka Sp. z o. o. (dalej: „ZZO Sokółka”), Landfill Pure Home Sp. z o.o. Sp. k. (dalej: „Landfill”).

⁵ Działki o nr geodezyjnych 25/5, 25/7 i 20/1 w miejscowości Karcze.

⁶ Działki o nr geodezyjnych 164/4, 165/2, 171/2, 173/2, 174, 175, 176/1, 190 w miejscowości Karcze.

⁷ Z art. 183 § 1, art. 185 § 1, art. 225 § 1, art. 270 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, ze zm.). Ustawa zwana dalej „Kodeksem karnym”.

⁸ Zarządzającym składowiskiem było wówczas Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o. w Sokółce (dalej: „MPO”).

Działania PWIOŚ dotyczące starej części składowiska okazały się skuteczne dopiero po sześciu latach od przejścia w 2009 roku zarządzania składowiskiem przez ZZO Euro-Sokółka, a wykonanie ostatecznej decyzji o zaprzestaniu działalności Landfill na nową część zostało 16 sierpnia 2016 r. wstrzymane przez Wojewódzki Sąd Administracyjny. Głównym powodem niskiej skuteczności działań PWIOŚ były przyczyny niezależne od WIOŚ, lecz także ww. zaniedbania.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Rzetelność kontroli spełniania wymogów przez składowisko odpadów w Karczach

W latach 2007 – 2016 w WIOŚ zaplanowano przeprowadzenie siedmiu kontroli w podmiotach zarządzających składowiskiem odpadów w Karczach. PWIOŚ wyjaśniła, że „w 2009 r. kontrola składowiska w Karczach nie została ujęta w rocznym planie kontroli, gdyż po zakończeniu współpracy Gminy Sokółka z MPO w 2008 r., Inspektorat nie posiadał informacji o kolejnym zarządzającym składowiskiem odpadów w Karczach. Informacje o nowym zarządzającym składowiskiem WIOŚ pozyskał dopiero podczas kontroli interwencyjnej przeprowadzonej w 2009 r. W 2011 i w 2012 r. składowisko w Karczach nie było ujmowane w planie kontroli ze względu na fakt, iż zostało ono zamknięte i znajdowało się już w fazie rekultywacji. Poprzednia ustawa z dnia 27.04.2001 r. o odpadach nie określała precyzyjnie fazy eksploatacji składowiska. Wg obowiązujących interpretacji składowisko odpadów, które zostało zamknięte w większym stopniu podlegało nadzorowi organu, który wydał decyzję na zamknięcie tego składowiska. Pomimo, iż składowisko w Karczach nie było ujęte w planie pracy WIOŚ, zarówno w 2011 r. jak i w 2012 r. było ono skontrolowane w ramach kontroli pozaplanowych.”

(dowód: akta kontroli str. 6, 1065-1070)

W latach 2007 – 2016 (do 31 lipca) WIOŚ przeprowadził 13 kontroli w podmiotach zarządzających składowiskiem odpadów w Karczach, w tym osiem doraźnych oraz pięć (z siedmiu) kontroli planowych. Jedna z kontroli planowych nie została przeprowadzona, ponieważ jej realizację uniemożliwili przedstawiciele ZZO Euro-Sokółka, a inną zaplanowano przeprowadzić do końca 2016 r. Osiem (z 13) kontroli dotyczyło starej części składowiska odpadów, a pięć nowej części.

(dowód: akta kontroli str. 6)

Inspektorzy WIOŚ ustaleń kontroli dokonywali m.in. na podstawie oględzin, pisemnych lub ustnych informacji przedstawicieli MPO, ZZO Euro-Sokółka, ZZO Sokółka i Landfill, dokumentów, pomiarów geodezyjnych wykonywanych przez geodetów oraz wyników badań odpadów, wód podziemnych, odcieków i gleby. Wyniki każdej kontroli, zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska⁹, zostały udokumentowane protokołem kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 62-68, 81-88, 101-112, 187-202, 358-373, 404-411, 432-443, 563-577, 666-673, 737-741, 760-776, 952-962, 985-991)

1.1. Od 9 do 19 marca 2007 r., m.in. w związku z informacją o brakach w wyposażeniu składowiska odpadów, w obecności pracowników Urzędu Miejskiego w Sokółce przeprowadzono kontrolę w MPO. W jej trakcie wykazano, że składowisko zlokalizowane na działkach 25/5, 25/7 i 20/1 nie spełniało wymogów określonych w decyzji Starosty Sokólskiego z 5 grudnia 2003 r.¹⁰ Decyzja ta zobowiązywała MPO do dostosowania w terminie do 31 grudnia 2005 r. składowiska do przepisów m.in. rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów¹¹ oraz przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach¹². Stwierdzono, że brodzik do dezynfekcji kół pojazdów był zaśniewany i nieprzejezdny, w związku z brakiem urządzeń kontrolno-pomiarowych nie był prowadzony monitoring

⁹ Dz. U. z 2013 r. poz. 686, ze zm.

¹⁰ Decyzja nr OŚ/7643/21D/03.

¹¹ Dz. U. Nr 61, poz. 549, ze zm. Od 17 maja 2013 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. poz. 523).

¹² Dz. U. z 2010 r., Nr 185, poz. 1243, ze zm. (ustawa zwana dalej „ustawą o odpadach z 2001 r.”). Od 23 stycznia 2013 r. obowiązuje ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21, ze zm.), zwana dalej „ustawą o odpadach z 2012 r.”.

składowiska, brak było wagi, a zarządzający składowiskiem nie posiadał zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów, co było niezgodne z art. 26 ust. 1 oraz 59 ust. 1 pkt 4 ustawy o odpadach z 2001 r. Wg. ewidencji dowożonych odpadów, na składowisko w 2005 roku nawieziono 5.179 Mg odpadów.

W zarządzeniu pokontrolnym, skierowanym do MPO 21 marca 2007 r., nakazano wystąpienie do Starosty Sokólskiego o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów oraz oczyszczenie brodzika do dezynfekcji kół pojazdów, zgodnie z art. 26 ust. 1 oraz 59 ust. 1 pkt 4 ustawy o odpadach z 2001 r.

W odpowiedzi MPO poinformowało o wykonaniu zaleceń oraz o uzyskaniu zezwolenia Starosty Sokólskiego na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów¹³.

21 marca 2007 r. wystąpiono zaś do Starosty Sokólskiego o podjęcie działań zmierzających do wyegzekwowania obowiązków określonych w decyzji z 5 grudnia 2003 r., co omówiono w pkt. 2.1 wystąpienia pokontrolnego. (dowód: akta kontroli str. 61-80)

1.2. W trakcie kontroli problemowej przeprowadzonej w MPO od 2 do 19 grudnia 2008 r., w obecności pracowników Urzędu Miejskiego w Sokółce, ponownie stwierdzono, że składowisko nie spełniało wymogów określonych w decyzji Starosty Sokólskiego z 5 grudnia 2003 r. Brakowało bowiem m.in. urządzeń kontrolno-pomiarowych, systemu drenażu i studni zbierających odcieki z kwatery do składowania odpadów na działce nr 25/5, syntetycznego uszczelnienia podłoża kwatery do składowania odpadów oraz wagi, a także nie prowadzono selektywnego gromadzenia odpadów. Wystąpiono zatem do Starosty Sokólskiego o podjęcie działań zmierzających do wyegzekwowania obowiązków określonych w ww. decyzji, co omówiono w pkt. 2.1 wystąpienia pokontrolnego. W trakcie kontroli ustalono też, że – wg prowadzonej przez MPO ewidencji dowożonych odpadów na składowisko – w 2007 roku przyjęto około 5.184 Mg niesegregowanych odpadów komunalnych, a w I półroczu 2008 roku – 2.085 Mg. (dowód: akta kontroli str. 81-96)

1.3. Po przejęciu 1 lipca 2009 r. zarządzania składowiskiem przez ZZO Euro-Sokółka, WIOŚ od 23 lipca do 4 września 2009 r. przeprowadził kontrolę pozaplanową w tej Spółce. Podjęto ją na wniosek Marszałka Województwa Podlaskiego, do którego docierały sygnały o nieprawidłowościach na składowisku. Ponadto Zastępca Prezydenta Miasta Białegostoku poinformował m.in. o gwałtownym spadku ilości odpadów trafiających do ZUOK w Hryniewiczach koło Białegostoku.

W trakcie kontroli stwierdzono m.in., że na teren składowiska dostarczane były odpady spoza terenu gminy Sokółka, a w lipcu 2009 roku na składowisko przyjęto m.in. 2.520 Mg odpadów o kodzie 19 12 12 (inne odpady, w tym zmieszane substancje i przedmioty z mechanicznej obróbki odpadów). Ustalono, że składowisko nie było wyposażone w brodzik do dezynfekcji kół, wagę samochodową, urządzenia techniczne zabezpieczające przed negatywnym wpływem na środowisko; urządzenia kontrolno-pomiarowe umożliwiające monitoring. Na terenie składowiska przystąpiono do montażu mobilnych urządzeń segregujących. Na działce o nr geodezyjnym 25/5, przeznaczonej pod eksploatowaną komorę składową, trwały prace polegające na uporządkowaniu hałdy odpadów, a działka nr 20/1 używana była jako miejsce magazynowania odpadów, stosownie do decyzji Starosty Sokólskiego z 26 czerwca 2009 r.¹⁴, udzielającej ZZO Euro-Sokółka pozwolenia na wytwarzanie, zbieranie i odzysk odpadów na terenie składowiska. W protokole kontroli stwierdzono także, że zezwolenie Starosty Sokólskiego z 29 czerwca 2007 r. na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania przez składowanie odpadów na działce nr 25/5 dopuszcza składowanie w ciągu roku 4.907 Mg odpadów, tj. 13,44 Mg/dobę, co wymaga uzyskania pozwolenia zintegrowanego, zgodnie z art. 201 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska¹⁵. Przedstawiciel ZZO Euro-Sokółka odmówił podpisania protokołu kontroli i wniósł do niego uwagi, które w części zostały uwzględnione przez PWIOŚ, m.in. w zakresie terminu przeprowadzenia kontroli.

¹³ Decyzja Starosty Sokólskiego nr OŚ.7643/12/07 z 29 czerwca 2007 r. zezwalająca na unieszkodliwianie odpadów poprzez składowanie na działce nr 25/5.

¹⁴ Decyzja nr OŚ.7643/28/09.

¹⁵ Dz. U. z 2016 r., poz. 672, ze zm. Ustawa zwana dalej „POŚ”.

Po zakończeniu kontroli PWIOŚ nie wydawała zarządzenia pokontrolnego. Natomiast jeszcze w jej trakcie wystąpiła do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Białymstoku (dalej: „SKO”) z wnioskiem o stwierdzenie nieważności decyzji Starosty Sokólskiego z 29 czerwca 2007 r. zezwalającej na prowadzenie na działce nr 25/5 działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów oraz wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wstrzymania użytkowania składowiska na działce nr 25/5 bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego, co szerzej omówiono w pkt. 2.2 i 2.3 wystąpienia pokontrolnego.

Z kolei 3 sierpnia 2009 r. PWIOŚ wystąpiła do Prezydenta Miasta Białegostoku o wezwanie trzech podmiotów wywożących odpady komunalne z Białegostoku do niezwłocznego zaniechania naruszeń warunków posiadanych zezwoleń na odbiór odpadów komunalnych z Białegostoku, co Prezydent Miasta uczynił 7 sierpnia 2009 r.

(dowód: akta kontroli str. 97-180)

1.4. Od 7 do 27 maja 2010 r. WIOŚ przeprowadził kolejną kontrolę w ZZO Euro-Sokółka. Podjęto ją na wniosek Starosty Sokólskiego z 19 marca 2010 r., do którego wpłynął wniosek ZZO Euro-Sokółka o wyrażenie zgody na zamknięcie składowiska odpadów na działce nr 25/5. Przed podjęciem czynności kontrolnych PWIOŚ skierowała do Marszałka Województwa Podlaskiego i Starosty Sokólskiego pismo wskazujące na konieczność rozstrzygnięcia, który z organów jest właściwy do rozpatrzenia wniosku ZZO Euro-Sokółka o wyrażenie zgody na zamknięcie składowiska odpadów. Marszałek Województwa Podlaskiego wskazał, że właściwym organem jest Starosta Sokólski.

W wyniku kontroli ustalono m.in., że składowisko na działkach 25/5, 20/1 i 25/7 prowadzone było niezgodnie z wymaganiami art. 9, art. 36, art. 37, art. 59 ust. 1 pkt 4 i 7 ustawy o odpadach z 2001 r. Stwierdzono, m.in. że: [1] fragment ogrodzenia składowiska umożliwiał niekontrolowany wjazd pojazdów; [2] brodzik do dezynfekcji kół pojazdów nie był wypełniony płynem dezynfekcyjnym; [3] na składowisko przyjmowane były odpady pochodzące z terenów woj. mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego i podlaskiego; [4] na kwaterze do składowania odpadów nie były prowadzone prace porządkowe polegające na ugniataniu, zagęszczaniu i przesypywaniu warstwami izolacyjnymi niesegregowanych odpadów, dowożonych tam do 28 lutego 2010 r.; [5] prowadzona przez ZZO Euro-Sokółka ewidencja odpadów była niekompletna. Ponadto wskazano, że kwatera do składowania odpadów nie była wyposażona w urządzenia techniczne zabezpieczające przed negatywnym wpływem na środowisko i urządzenia służące do monitoringu składowiska. Wg prowadzonych ewidencji, w II półroczu 2009 roku ZZO Euro-Sokółka zebrał odpady w ilości 34.453,7 Mg, a od stycznia do maja 2010 roku – 24.327,05 Mg. Wskazano, że znajdująca się na działce nr 25/7 linia do procesów odzysku była niekompletna, a na działce 20/1 magazynowano odpady dowożone na składowisko oraz odpady powstające w procesie odzysku. Przedstawiciel ZZO Euro-Sokółka odmówił podpisania protokołu kontroli. Z uwag do protokołu kontroli złożonych przez Prezesa Zarządu ZZO Euro-Sokółka wynika, że od 1 lipca 2009 r. wszystkie przyjmowane na działki 25/5 i 20/1 odpady nie były unieszkodliwiane przez składowanie, lecz były magazynowane i miały zostać w przyszłości poddane odzyskowi zgodnie z posiadaną decyzją Starosty Sokólskiego z 26 czerwca 2009 r., udzielającą ZZO Euro-Sokółka pozwolenie na wytwarzanie, zbieranie i odzysk odpadów na terenie składowiska. PWIOŚ nie uwzględniła uwag ZZO Euro-Sokółka.

Po zakończeniu kontroli do ZZO Euro-Sokółka skierowano zarządzenie pokontrolne, mające na celu wyeliminowanie stwierdzonych naruszeń. Spółka nie zgodziła się z zaleceniami PWIOŚ i wezwała do usunięcia naruszenia prawa, polegającego na wydaniu zarządzenia pokontrolnego. Jednocześnie ponownie wskazano, że Spółka nie przyjmuje odpadów do unieszkodliwiania, a jedynie do magazynowania. PWIOŚ nie zmieniła swojego stanowiska zawartego w zarządzeniu pokontrolnym.

Informację o wynikach kontroli 2 lipca 2010 r. przedstawiono Staroście Sokólskiemu. Wskazano w niej m.in., że w ocenie PWIOŚ konieczne jest zamknięcie i rekultywacja składowiska ze względu na jego niedostosowanie do wymogów ustawy o odpadach z 2001 r. oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim

powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów. Jednocześnie podkreślono, że przedłożona przez ZZO Euro-Sokółka dokumentacja rekultywacji składowiska m.in. nie zawiera terminów realizacji poszczególnych etapów rekultywacji, nie wskazano w niej ilości odpadów zmagazynowanych na kwaterze i nie przewidziano ich wydobycia oraz założono kształtowanie kwatery przy pomocy nowo dostarczonych odpadów w ilości 48.819,6 m³.

O wynikach kontroli 24 czerwca 2010 r. poinformowano również Marszałka Województwa Podlaskiego. W piśmie wskazano, że w ocenie PWIOŚ przetrzymywanie odpadów na kwaterze do składowania odpadów na działce 25/5 powinno być traktowane jako ich unieszkodliwianie poprzez składowanie (a nie magazynowanie jak utrzymywał ZZO Euro-Sokółka) i podlega naliczeniu oraz uiszczeniu opłat za korzystanie ze środowiska w zakresie składowania odpadów.

Po zakończeniu kontroli PWIOŚ 22 lipca 2010 r. złożyła do SKO wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji Starosty Sokólskiego udzielającej ZZO Euro-Sokółka pozwolenie na wytwarzanie, zbieranie i odzysk odpadów na terenie składowiska, a do Prokuratury Rejonowej w Sokółce zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa określonego w art. 183 § 1 Kodeksu karnego, co omówiono w pkt. 2.4 i 4.1 wystąpienia pokontrolnego. Zwrócono się też do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (dalej: „GIOŚ”) o przejęcie prowadzenia sprawy dotyczącej transportu odpadów komunalnych z terenu województwa mazowieckiego na teren województwa podlaskiego, po uprzedniej i nieuzasadnionej zmianie ich kodu. GIOŚ przejął powyższą sprawę. (dowód: akta kontroli str. 181-353)

1.5. Od 24 kwietnia do 24 maja 2011 r. WIOŚ, na wniosek Marszałka Województwa Podlaskiego (do którego Starosta Sokólski przekazał wniosek ZZO Euro-Sokółka o wyrażenie zgody na zamknięcie składowiska odpadów na działce nr 25/5), przeprowadził z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego następną kontrolę w ZZO Euro-Sokółka. W jej wyniku ponownie stwierdzono m.in., że kwatera do składowania odpadów nie była wyposażona w urządzenia techniczne zabezpieczające przed negatywnym wpływem na środowisko (system drenażu i studni zbierających odcieki, uszczelnienie syntetyczne podłoża, instalacji do odprowadzania gazów składowiskowego), monitoring składowiska był prowadzony w niepełnym zakresie, a sposób zabezpieczenia składowiska umożliwiał nieuprawniony dostęp. Ustalono też, że na terenie kwatery do składowania odpadów na działce 25/5 od 1 lipca 2009 r. do 28 lutego 2010 r. deponowane były odpady (wg zarządzającego składowiskiem czasowo magazynowane), których ilości nie można było jednoznacznie określić, a osiągnięta rzędna znajdujących się odpadów w sektorze pierwszym wyniosła 205,4 m n.p.m. i została przekroczona w stosunku do założonej w dokumentacji technicznej wysypiska odpadów stałych dla miasta Sokółki (197 m n.p.m.). Ponadto ujawniono wykonane z kręgów betonowych studnie wypełnione silnie stężonymi ściekami organicznymi. W trakcie kontroli nie przedstawiono dokumentacji technicznej dotyczącej ich szczelności.

Przedstawiciel ZZO Euro-Sokółka odmówił podpisania również tego protokołu kontroli i wniósł do niego uwagi, które nie zostały uwzględnione przez PWIOŚ. Zarządzeniem pokontrolnym zalecono usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, wskazując jednocześnie podstawę prawną ich wydania. W odpowiedzi za zarządzenie pokontrolne ZZO Euro-Sokółka poinformowała, że składowisko nie jest eksploatowane (jest na etapie zamykania), brakująca część ogrodzenia została uzupełniona, a zbiorcze zestawienie danych jest sporządzane w terminie.

Informację o wynikach kontroli 1 lipca 2011 r. przedstawiono m.in. Marszałkowi Województwa Podlaskiego, Wojewodzie Podlaskiemu, GIOŚ, Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Białymstoku (dalej: „RDOŚ”), Burmistrzowi Sokółki, Staroście Sokólskiemu, Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Sokółce (dalej: „PSSE”), Powiatowej Komendzie Państwowej Straży Pożarnej.

W informacji do Marszałka Województwa Podlaskiego wskazano m.in., że konieczne jest zamknięcie i rekultywacja składowiska ze względu na jego niedostosowanie do wymogów przepisów ustawy o odpadach z 2001 r. oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk

odpadów. Jednocześnie podkreślono, że dokumentacja rekultywacji składowiska przewiduje monitoring składowiska dopiero od marca 2015 roku, zakres działań rekultywacyjnych nie obejmuje zadań zmierzających do przywrócenia środowiska do stanu właściwego w przypadku powstania w nim negatywnych skutków, dokumentacja nie określa ilości odpadów dotychczas zdeponowanych na kwaterze do składowania i nie zakłada wybrania odpadów tam zmagazynowanych. Ponadto wskazano, że dokumentacja zakłada wypełnienie przestrzeni w sektorze 2 i 3 odpadami pochodzącymi z przemieszczenia do rzędnej 201 – 202 m n.p.m. oraz dodatkowe przykrycie warstwą rekultywacyjną nawet do 206,76 m n.p.m. Wniesiono o wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie zobowiązania ZZO Euro-Sokółka do sporządzenia przeglądu ekologicznego.

Z kolei 30 czerwca 2011 r. powiadomiono Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Sokółce (dalej: „PINB”) o stwierdzeniu studni wykonanych z kręgów betonowych oraz przekroczeniu rzędnych składowania odpadów. PINB stwierdził, że studnie zostały usunięte. Odnosząc się do przekroczenia rzędnych składowania odpadów zauważył, że Marszałek Województwa Podlaskiego decyzją z 30 sierpnia 2011 r.¹⁶ zezwalającą na zamknięcie składowiska na działce nr 25/5 zatwierdził projekt rekultywacji i tym samym uznał, że rzeczywista wysokość zdeponowania odpadów nie stoi na przeszkodzie do jego skutecznej rekultywacji. (dowód: akta kontroli str. 354-402)

1.6. W dniach 28 – 29 sierpnia 2012 r. – na wniosek GIOŚ i przy współudziale jego przedstawicieli – w ZZO Euro-Sokółka przeprowadzono kontrolę składowiska odpadów na działce nr 25/5, zamkniętego decyzją Marszałka Województwa Podlaskiego z 30 sierpnia 2011 r. Ustalono, że na działce 25/5 prowadzono rekultywację, polegającą na uporządkowaniu bryły składowiska przy pomocy odpadów zdeponowanych na nim, w oparciu o ww. decyzję Marszałka Województwa Podlaskiego zezwalającą na zamknięcie składowiska. Jednocześnie stwierdzono brak trzech piezometrów do badania jakości wód podziemnych, instalacji do poboru prób i badania wód odciekowych oraz nieprowadzenie monitoringu składowiska, co było niezgodne z decyzją Marszałka Województwa Podlaskiego z 30 sierpnia 2011 r. oraz art. 59 ust. 1 pkt 7 ustawy o odpadach z 2001 r.

Po kontroli nie wydano zarządzenia pokontrolnego. O wynikach kontroli 4 września 2012 r. poinformowano Marszałka Województwa Podlaskiego, który w odpowiedzi wskazał, że szczegółowe badania, zlecone przez ZZO Euro-Sokółka w związku z budową nowego zakładu zagospodarowania odpadów, wykazały inny kierunek spływu wód niż zakładany w projekcie rekultywacji, gdzie uwzględniono drugi zamiast pierwszego poziomu wodonośnego. W związku z czym zmieniono położenie piezometrów do badania wód podziemnych, a ZZO Euro-Sokółka prowadzi prace w celu wykonania instalacji do poboru prób i badania wód odciekowych. (dowód: akta kontroli str. 403-417)

1.7. Od 23 lipca do 5 listopada 2013 r. WIOŚ przeprowadził planowaną kontrolę w ZZO Euro-Sokółka. W jej wyniku ustalono, że na działkach nr 20/1 i 25/7 odpady zmagazynowane były luzem lub w postaci kostek. Ułożono je bezpośrednio na gruncie i w części przykryto żwirem. Na działce nr 25/5 trwała rekultywacja składowiska. Na miejscu nie stwierdzono obecności urządzeń do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, a jedynie urządzenia do rozdrabniania odpadów. Stwierdzono, że ZZO Euro-Sokółka prowadził działalność na składowisku niezgodnie z decyzją Starosty Sokólskiego z 26 czerwca 2009 r. udzielającą ZZO Euro-Sokółka pozwolenie na wytworzenie, zbieranie i odzysk odpadów na terenie składowiska, decyzją Marszałka Województwa Podlaskiego z 30 sierpnia 2011 r. zezwalającą na zamknięcie składowiska na działce nr 25/5 oraz art. 4, art. 23 ust. 2 pkt 2 i art. 67 ustawy o odpadach z 2012 r. Wykazano, że: [1] ewidencja odpadów nie była prowadzona w pełnym wymaganym zakresie; [2] wytworzono odpady nieprzewidziane w decyzji Starosty Sokólskiego; [3] przekroczono dopuszczalną pozwoleniami ilość wytworzonych odpadów; [4] zebrano poza miejscem wytworzenia w I półroczu 2013 r. komunalne osady ściekowe w ilości 304,97 Mg; [5] używano do prowadzonej rekultywacji odpady o kodzie 19 12 12 (inne odpady), które zostały błędnie sklasyfikowane jako minerały (np. piasek, kamienie); [6] nie zostały wykonane studnie odgazowujące; [7] monitoring składowiska prowadzono jedynie w zakresie wielkości opadu atmosferycznego. Wykonane w trakcie kontroli badania

¹⁶ Decyzja nr DIS.V.7673-6-1/10.

wód podziemnych pobranych z dostępnych piezometrów wykazały podwyższony poziom m.in. chromu, cynku i ołowiu na kierunku spływu wód podziemnych rejonu składowiska odpadów. Przedstawiciel ZZO Euro-Sokółka odmówił podpisania protokołu kontroli i nie zgodził się z zaleceniami zawartymi w zarządzeniu pokontrolnym PWIOŚ.

Informację o wynikach kontroli 4 grudnia 2013 r. i ponownie 12 marca 2014 r. przedstawiono Marszałkowi Województwa Podlaskiego. Zwrócono w niej m.in. uwagę, że zrealizowana sieć piezometrów nie zapewnia monitorowania wód podziemnych na dopływie do kwatery na działce 25/5 dla wszystkich stwierdzonych warstw wodonośnych.

O wynikach kontroli 4 grudnia 2013 r. poinformowano także Starostę Sokólskiego, do którego wnioskowano o wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie cofnięcia lub ograniczenia ZZO Euro-Sokółka pozwolenia na wytwarzanie, zbieranie i odzysk odpadów na terenie składowiska, co omówiono w pkt. 2.4 wystąpienia pokontrolnego.

Po zakończeniu kontroli PWIOŚ wszczęła postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia ZZO Euro-Sokółka kary pieniężnej za zbieranie poza miejscem wytwarzania komunalnych osadów ściekowych, tj. niezgodnie z art. 23 ust. 2 pkt 2 i art. 67 ustawy o odpadach z 2012 r., co omówiono w pkt. 3.2 wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 418-535)

1.8. Pismem z 14 kwietnia 2014 r. PWIOŚ zawiadomiła ZZO Euro-Sokółka o zamiarze wszczęcia następnej kontroli planowej. Przeprowadzono oględziny terenu składowiska z udziałem przedstawicieli GIOŚ i Urzędu Miejskiego w Sokółce. Ze strony prawidłowo powiadomionego o kontroli ZZO Euro-Sokółka nikt się nie stawił, gdyż – jak poinformował Prezes ZZO Euro-Sokółka – wszyscy reprezentanci Spółki złożyli rezygnację. W związku z tym PWIOŚ skierowała do Prokuratury Rejonowej w Sokółce zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa polegającego na udaremnieniu bądź utrudnieniu kontroli, co omówiono w pkt. 4.3 wystąpienia pokontrolnego.

W trakcie oględzin ustalono, że na działkach 20/1 i 25/7 zalegały świeże odpady, których skład wskazywał na niesegregowane odpady komunalne. Stwierdzono obecność urządzeń do rozdrabniania i przesiewania odpadów, a na działce 25/5 zaleganie rozdrobnionych zmieszanych odpadów komunalnych.

(dowód: akta kontroli str. 536-562)

1.9. Od 22 stycznia do 13 maja 2015 r. WIOŚ przeprowadził w ZZO Euro-Sokółka kolejną kontrolę planową. Wszczęto ją z powodu otrzymania 8 stycznia 2015 r. telefonicznego zgłoszenia, że na teren składowiska odpadów wjechały samochody ciężarowe załadowane odpadami o niewiadomym składzie. W wyniku kontroli ustalono, że korekta zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów oraz sposobach gospodarowania nimi za 2013 rok została sporządzona nierzetelnie i w niepełnym zakresie, a ZZO Euro-Sokółka nie prowadziła ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów, co było niezgodne z art. 66, art. 75 i art. 237 ustawy o odpadach z 2012 r. Na działce 25/7 magazynowano odpady niezgodnie z decyzją Marszałka Województwa Podlaskiego z 16 czerwca 2014 r.¹⁷ zezwalającą na przetwarzanie odpadów w ramach rekultywacji składowiska. Składowisko odpadów nie zostało wyposażone w trzy (z wymaganych sześciu) piezometry do badania poziomu i jakości wód podziemnych, repery geodezyjne i spełniające wymagania studnie odgazowujące, co było niezgodne z decyzją Marszałka Województwa Podlaskiego z 27 maja 2014 r.¹⁸ zatwierdzającą instrukcję prowadzenia składowiska odpadów na działce nr 25/5. Stwierdzono też, że sposób stosowania do rekultywacji biologicznej zamkniętego składowiska odpadów był niezgodny z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych¹⁹. Monitoring składowiska prowadzono niezgodnie z § 22 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów. Wykonane w trakcie kontroli badania wód podziemnych pobranych z wykonanych piezometrów wykazały, że działalność ZZO Euro-Sokółka na działkach 25/5, 25/7 i 20/1 wywarła negatywny wpływ na wody podziemne. W próbkach wody odpływających od składowiska nastąpił wzrost ilości chromu, cynku,

¹⁷ Decyzja nr DIS-V.7244.5.2014.

¹⁸ Decyzja nr DIS-V.7241.1.7.2014.

¹⁹ Dz. U. Nr 137, poz. 924. Od 12 marca 2015 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. poz. 257).

kadmu, miedzi i ołowiu w stosunku do 2013 roku. Przedstawiciel ZZO Euro-Sokółka odmówił podpisania protokołu kontroli.

O wynikach kontroli 23 i 24 kwietnia 2015 r. poinformowano GIOŚ, Wojewodę Podlaskiego, RDOŚ, Starostę Sokólskiego, Burmistrza Sokółki, Marszałka Województwa Podlaskiego, PSSE i Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji. W związku z tym Marszałek Województwa Podlaskiego cofnął swoją decyzję z 16 czerwca 2014 r. zezwalającą na przetwarzanie odpadów w ramach rekultywacji składowiska w części dotyczącej magazynowania odpadów, co omówiono w pkt 2.5 wystąpienia pokontrolnego.

Po zakończeniu kontroli PWIOŚ wszczęła postępowanie administracyjne w sprawie wstrzymania działalności ZZO Euro-Sokółka, polegającej na przetwarzaniu odpadów w ramach rekultywacji kwatery do składowania odpadów na działce nr 25/5 oraz na przyjmowaniu odpadów na teren położony na działkach 25/5, 25/7 i 20/1, co omówiono w pkt. 2.6 wystąpienia pokontrolnego. Z kolei 5 maja 2015 r. zawiadomiono Prokuraturę Apelacyjną i Okręgową w Białymstoku o możliwości popełnienia przestępstwa przeciwko środowisku, określonego w art. 183 § 1 i 185 § 1 Kodeksu karnego, co omówiono w pkt. 4.2 wystąpienia pokontrolnego. (dowód: akta kontroli str. 563-660)

1.10. WIOŚ pierwszą kontrolę w zakresie dotyczącym nowej części składowiska odpadów w Karczach podjął 2 lipca 2012 r., na skutek informacji radnego Rady Powiatu Sokólskiego o podejrzeniu zakopania na tym terenie odpadów. W trakcie kontroli nie stwierdzono obecności odpadów pod powierzchnią gruntu do głębokości 1,6 m. Według wyjaśnień przedstawiciela ZZO Euro-Sokółka wykopy powstały w wyniku rozpoczęcia budowy zakładu zagospodarowania terenu. O wynikach kontroli poinformowano skarżącego. (dowód: akta kontroli str. 661-674)

1.11. WIOŚ, w związku z wnioskiem ZZO Sokółka dotyczącym zamiaru oddania 20 grudnia 2014 r. do użytkowania części instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, położonej na działkach nr 164/4, 165/2, 171/2, 173/2, 174, 175, 176/1 i 190, w grudniu 2014 roku przeprowadził w ZZO Sokółka kontrolę inwestycyjną. W jej wyniku ustalono, że urządzenia i instalacje wyszczególnione w pozwoleniu na użytkowanie PINB z dnia 20 listopada 2014 r. (kwatery do deponowania odpadów, zbiornik na odcieki z kwater składowania, zbiornik na wody deszczowe i PPOŻ, platforma zrzutowa odpadów, sieć wodociągowa i hydrantowa, drogi PPOŻ i wewnętrzne) zostały wykonane. Nie stwierdzono wykonania innych elementów, w tym wymaganych środków technicznych chroniących środowisko jak brodzik dezynfekcyjny, co szerzej omówiono w pkt. 2 wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”. (dowód: akta kontroli str. 675-741)

1.12. W reakcji na wniosek Komisji Specjalnej Rady Miejskiej w Sokółce, pracownicy WIOŚ, w obecności przedstawicieli Komisji oraz Burmistrza Sokółki, 26 marca 2015 r. dokonali oględzin nowej części składowiska, a od 18 kwietnia do 16 lipca 2015 r. przeprowadzili kontrolę pozaplanową w Landfill. W wyniku tych działań stwierdzono, że zarządzający składowiskiem naruszył warunki pozwolenia zintegrowanego Marszałka Województwa Podlaskiego z 14 lipca 2014 r.²⁰ na eksploatację instalacji do składowania odpadów, warunki decyzji Marszałka Województwa Podlaskiego z 2 grudnia 2014 r.²¹ zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska oraz postanowienia art. 18 ust. 7, art. 25, art. 29 ust. 2, art. 33 ust. 1, art. 105, art. 109, 110 ust. 2, art. 113 ust. 1, art. 114 ust. 1 i 2, art. 120 ust. 1 i 2, art. 122 ust. 1, art. 124 ust. 4, 135 ust. 2 ustawy o odpadach z 2012 r. W ocenie inspektorów WIOŚ instalacja funkcjonowała w godzinach nieobjętych pozwoleniem, na kwaterze składowano odpady niewymienione w pozwoleniu zintegrowanym i instrukcji prowadzenia składowiska (nieprzetworzone zmieszane odpady komunalne), rocznie zdeponowano odpady w ilości większej od wskazanej w pozwoleniu i instrukcji. Nie udokumentowano poprawnego wykonania na terenie instalacji reperów geodezyjnych, systemu ujmowania gazu składowiskowego, brodzika do dezynfekcji kół pojazdów. Wykonano siedem z ośmiu piezometrów do badania jakości wód podziemnych, a jeden z nich (znajdujący się na odpływie wód podziemnych) został zabetonowany. Przedstawiciel Landfill odmówił podpisania protokołu kontroli, a na wydane zarządzenie pokontrolne wniosł

²⁰ Decyzja nr DIS-V.7222.1.13.2013.

²¹ Decyzja nr DIS-V.7241.1.10.2014.

skargę do WSA w Białymstoku, która 14 września 2016 r. została przez WSA w Białymstoku oddalona.

Jeszcze w trakcie kontroli PWIOŚ wystąpiła do Marszałka Województwa Podlaskiego z wnioskiem o wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie cofnięcia pozwolenia zintegrowanego, co omówiono w pkt. 2.7 wystąpienia pokontrolnego.

PWIOŚ w trakcie kontroli wszczęła trzy postępowania administracyjne zmierzające do wstrzymania działalności Landfill, a po jej zakończeniu postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej za naruszenie warunków decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska, co omówiono w pkt. 2.8 i 3.3 wystąpienia pokontrolnego. Skierowano też do Sądu Rejonowego w Sokółce wniosek o ukaranie kierownika wysypiska odpadów, co omówiono w pkt. 4.5 wystąpienia pokontrolnego. (dowód: akta kontroli str. 742-885, 887-917)

1.13. W wyniku informacji mieszkańca gminy Sokółka o możliwych nieprawidłowościach na terenie nowego składowiska odpadów, WIOŚ od 20 stycznia do 25 marca 2016 r. przeprowadził kontrolę w Landfill. W jej wyniku ustalono m.in., że w 2015 roku – wg ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów – na składowisku unieszkodliwiono 67.947,14 Mg odpadów, a zatem przekroczono ustaloną w pozwoleniu zintegrowanym ilość unieszkodliwianych odpadów (50.000 Mg). Stwierdzono też, że ewidencja za 2016 rok nie była prowadzona na bieżąco, a od strony północnej zlikwidowano jeden z wałów, który następnie został odtworzony, lecz w ocenie inspektorów WIOŚ bez geomembrany. Zdaniem pracowników WIOŚ na kwaterze nadal składowano nieprzetworzone zmieszane odpady komunalne niezgodnie z instrukcją prowadzenia składowiska, a 16 lutego 2016 r. doszło do przelania się odcieków przez koronę obwałowania składowiska. Wyniki badań składowanych komunalnych osadów ściekowych na obecność ogólnego węgla organicznego oraz ciepła spalania wykazały, że nie spełniały one kryteriów do składowania na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 8 stycznia 2013 r. w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu²². Wyniki badań wód podziemnych pobranych 24 lutego 2016 r. z wykonanych piezometrów wykazały wzrost zawartości ogólnego węgla organicznego, chromu, cynku, kadmu, miedzi, ołowiu w porównaniu do wyników badań próbek pobranych 7 maja 2015 r. Przedstawiciel Landfill odmówił podpisania protokołu kontroli. W odpowiedzi na zarządzenie pokontrolne prezes zarządu Landfill stwierdził, że zaprowadził oraz na bieżąco prowadzi ilościową i jakościową ewidencję odpadów, a także uzupełnił i uszczelnił obwałowanie składowiska od strony północnej.

O wynikach kontroli poinformowano Marszałka Województwa Podlaskiego (11 kwietnia 2016 r.), Burmistrza Sokółki (28 kwietnia 2016 r.), PSSE, RDOŚ (26 kwietnia 2016 r.) oraz PINB (16 lutego i 26 kwietnia 2016 r.). (dowód: akta kontroli str. 946-982)

1.14. Od 18 kwietnia do 16 czerwca 2016 r. – na prośbę GIOŚ – w Landfill podjęto kontrolę prawidłowości wpompowywania odcieków ze składowiska do wyrobiska po żwirowni. Ustalono m.in., że odcieki nie były wpompowywane poza obręb składowiska. Stwierdzono również brak skutecznego uszczelnienia obwałowania od strony północnej oraz liczne zastoiska odcieków na terenie kwatery sięgające do korony obwałowania, co w ocenie inspektorów WIOŚ mogło świadczyć o niedrożności systemu ujmowania ścieków. Przedstawiciel Landfill odmówił podpisania protokołu kontroli i do 31 lipca 2016 r. nie wniósł do niego uwag.

W trakcie kontroli ponownie poinformowano PINB o nieszczelności wału od strony północnej kwatery. W odpowiedzi z 17 maja 2016 r. PINB stwierdził, że kwatera do składowania została wybudowana zgodnie z projektem budowlanym zatwierdzonym przez Starostę Sokólskiego, posiada wszystkie wymagane przeglądy i użytkowana jest zgodnie przepisami. (dowód: akta kontroli str. 883-1000)

²² Dz. U. poz. 38.

Ustalono
nieprawidłowości

Ocena częściowa

Opis stanu
faktycznego

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

PWIOŚ systematycznie przeprowadzała planowe i pozaplanowe kontrole w podmiotach zarządzających składowiskiem odpadów w Karczach, wykorzystując do tego celu uprawnienia określone w art. 9 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Wyniki tych kontroli stanowiły podstawę do podjęcia przez PWIOŚ i inne organy administracji działań mających na celu poprawę przestrzegania wymogów dotyczących prowadzenia składowiska.

2. Skuteczność działań mających na celu zaprzestanie działalności składowiska w Karczach

2.1. Po kontrolach przeprowadzonych w MPO od 9 do 19 marca 2007 r. i od 2 do 19 grudnia 2008 r., PWIOŚ wystąpiła 21 marca 2007 r. i 19 grudnia 2008 r. do Starosty Sokólskiego z prośbą o podjęcie działań zmierzających do wyegzekwowania obowiązków określonych w decyzji Starosty Sokólskiego z 5 grudnia 2003 r. nakazującej dostosowanie składowiska do wymogów m.in. rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów oraz przepisów ustawy o odpadach z 2001 r. Starosta Sokólski po kontroli z 2007 roku poinformował PWIOŚ, że w celu wyegzekwowania obowiązków określonych w decyzji zobowiązującej do dostosowania składowiska do wymogów przepisów o odpadach do MPO przesłano upomnienie, zawierające wezwanie do wykonania obowiązków, z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego. Na wystąpienie z 2008 roku Starosta Sokólski odpowiedzi nie udzielił. PWIOŚ po tych kontrolach nie podejmowała innych działań będących w jego kompetencji i zmierzających do wstrzymania działalności składowiska na działce 25/5, co omówiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalono nieprawidłowości”.
(dowód: akta kontroli str. 61-96)

2.2. W wyniku ustaleń kontroli przeprowadzanej od 23 lipca do 4 września 2009 r. w ZZO Euro-Sokółka, PWIOŚ 10 sierpnia 2009 r. wszczęła z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wstrzymania użytkowania składowiska odpadów na działce 25/5 bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego. W trakcie postępowania PWIOŚ uzyskała opinię Marszałka Województwa Podlaskiego i GIOŚ oraz przeprowadziła z udziałem pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego rozprawę administracyjną. Zgodnie z art. 365 ust. 1 POŚ, decyzją z 24 listopada 2009 r. PWIOŚ wstrzymała od 14 grudnia 2009 r. użytkowanie składowiska odpadów na działce 25/5. W decyzji wskazano, że składowisko odpadów jest instalacją zdolną do przyjmowania odpadów w ilościach wymagających uzyskanie pozwolenia zintegrowanego, tj. ponad 10 Mg/dobę.

Na skutek odwołania ZZO Euro-Sokółka, GIOŚ 31 marca 2010 r. uchylił decyzję PWIOŚ i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W uzasadnieniu decyzji GIOŚ podał m.in., że wyznaczony przez PWIOŚ termin wstrzymania działalności składowiska był zbyt krótki.

ZZO Euro-Sokółka 5 maja 2010 r. wniosła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie skargę na decyzję GIOŚ, w której podniosła, że magazynuje odpady na składowisku zgodnie z decyzją Starosty Sokólskiego z 26 czerwca 2009 r. i nie zgodziła się z twierdzeniami organów Inspekcji Ochrony Środowiska, że na składowisku unieszkodliwianych jest przez składowanie ponad 10 Mg odpadów na dobę. Wyrokiem z 8 września 2010 r. WSA w Warszawie uchylił decyzję GIOŚ oraz stwierdził, że nie podlega ona wykonaniu do chwili uprawomocnienia się wyroku Sądu. Uznał bowiem, że podnoszone przez GIOŚ argumenty nie dawały podstaw do uchylenia decyzji PWIOŚ. Z uzasadnienia wyroku wynika m.in., że GIOŚ mógł samodzielnie ustalić inny termin wstrzymania działalności składowiska.

ZZO Euro-Sokółka 17 grudnia 2010 r. wniosła do Naczelnego Sądu Administracyjnego skargę kasacyjną na ww. wyrok WSA, w której podniesiono argumenty analogiczne do wskazanych w skardze skierowanej do WSA. NSA wyrokiem z 13 marca 2012 r. utrzymał w mocy wyrok WSA.

W konsekwencji ponownego rozpatrzenia odwołania ZZO Euro-Sokółka od decyzji PWIOŚ z 24 listopada 2009 r., GIOŚ 30 października 2012 r. uchylił decyzję PWIOŚ w całości i umorzył postępowanie w sprawie wstrzymania użytkowania składowiska odpadów na działce 25/5. Wynikało to z faktu, iż ZZO Euro-Sokółka 30 sierpnia 2011 r. uzyskał decyzję Marszałka Województwa Podlaskiego wyrażającą zgodę na zamknięcie składowiska na działce 25/5. (dowód: akta kontroli str. 126-169)

2.3. Równolegle do prowadzonego postępowania administracyjnego w sprawie wstrzymania użytkowania składowiska odpadów na działce 25/5 bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego, PWIOŚ 29 lipca 2009 r. wniosła do SKO wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji Starosty Sokólskiego z 29 czerwca 2007 r. zezwalającej na prowadzenie do końca 2009 roku działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów poprzez składowanie na działce 25/5. We wniosku wskazano, że decyzję wydano z naruszeniem przepisów o właściwości (art. 378 POŚ). W ocenie PWIOŚ organem właściwym do jej wydania był bowiem Wojewoda Podlaski.

Decyzją z 11 grudnia 2009 r. SKO stwierdziło nieważność decyzji Starosty Sokólskiego, podzielając stanowisko PWIOŚ. Na wniosek MPO o ponowne rozpatrzenie sprawy, SKO decyzją z dnia 26 lutego 2010 r. uchyliło swoją decyzję w całości i stwierdziło, że decyzja Starosty Sokólskiego z 29 czerwca 2007 r. została wydana z naruszeniem prawa, jednakże zachodzą przeszkody stwierdzenia jej nieważności określone w art. 156 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²³, tj. decyzja wywołała nieodwracalne skutki prawne. (dowód: akta kontroli str. 170-180)

2.4. PWIOŚ 22 lipca 2010 r. złożyła do SKO wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji Starosty Sokólskiego z 26 czerwca 2009 r. udzielającej ZZO Euro-Sokółka pozwolenia na wytwarzanie, zbieranie i odzysk odpadów na terenie składowiska. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że decyzja została wydana z rażącym naruszeniem prawa, bowiem nie określono w niej m.in. szczegółowo miejsca i sposobów magazynowania odpadów.

SKO 9 września 2010 r. odmówiło stwierdzenia nieważności decyzji Starosty Sokólskiego, a w wyniku wniosku PWIOŚ o ponowne rozpatrzenie sprawy SKO 17 grudnia 2010 r. wydało decyzję, w której stwierdzono, że decyzja Starosty została wydana z rażącym naruszeniem prawa, m.in. z powodu nieokreślenia w niej sposobu oraz rodzajów magazynowanych odpadów. Uznano jednak, że zachodzą przeszkody stwierdzenia jej nieważności, określone w art. 156 § 2 KPA (decyzja wywołała nieodwracalne skutki prawne dla podmiotów przekazujących odpady ZZO Euro-Sokółka).

Na tę decyzję PWIOŚ złożyła skargę do WSA w Białymstoku. Wyrokiem z 7 kwietnia 2011 r. WSA w Białymstoku uchyliło decyzję SKO ze względów proceduralnych, nie odnosząc się do zarzutów podniesionych w skardze. Skład orzekający zauważył bowiem, że od udziału w postępowaniu w sprawie wniosku PWIOŚ o ponowne rozpatrzenie sprawy przez SKO nie został wyłączony jeden z członków SKO, co było niezgodne z art. 27 § 1a KPA.

Na wyrok ten skargę kasacyjną do NSA złożył ZZO Euro-Sokółka, a przed terminem rozprawy ją wycofał. W konsekwencji NSA wyrokiem z 29 listopada 2012 r. umorzył postępowanie kasacyjne.

W związku z uprawomocnieniem się wyroku WSA w Białymstoku z 7 kwietnia 2011 r., SKO 15 lutego 2013 r. wydało decyzję, w której orzekło w sposób analogiczny jak w decyzji z 9 września 2010 r., tj. że decyzja Starosty została wydana z rażącym naruszeniem prawa, m.in. z powodu nieokreślenia w niej sposobu oraz rodzajów magazynowanych odpadów i zachodzą przeszkody stwierdzenia jej nieważności określone w art. 156 § 2 KPA. Od tej decyzji PWIOŚ nie składał ponownie skargi do WSA w Białymstoku. Zastępca PWIOŚ wyjaśnił, że: „WIOŚ po kontroli składowiska odpadów w Karczach w 2013 r. postanowił wystąpić z wnioskiem do Starostwa Powiatowego w Sokółce o cofnięcie decyzji z dnia 26 czerwca 2009 r. znak: OŚ.7643/28/09 ze względu na stwierdzone naruszenia warunków tej decyzji przez Spółkę eksploatującą składowisko. Starosta Sokólski w dniu 06.12.2013 r. wszczął postępowanie administracyjne w przedmiotowej sprawie i dnia 02.03.2015 r. cofnął w/w decyzję bez odszkodowania zobowiązując jednocześnie spółkę Euro Sokółka do usunięcia zmagazynowanych odpadów w terminie do 30.11.2015 r. Samorządowe

²³ Dz. U z 2016 r., poz. 23, ze zm. Ustawa zwana dalej „KPA”.

Kolegium Odwoławcze w Białymstoku na wcześniejszy wniosek Inspektoratu, przedstawiło stanowisko w pismach z dnia 17.12.2010r. i 15.02.2013 r. odmawiające stwierdzenia nieważności przedmiotowej decyzji OŚ.7643/28/09 Starosty Sokólskiego."

(dowód: akta kontroli str. 281-331, 1071-1076)

Przedmiotowy wniosek został skierowany do Starosty 4 grudnia 2013 r., w wyniku ustaleń kontroli przeprowadzonej od 23 lipca do 5 listopada 2013 r. w ZZO Euro-Sokółka. PWIOŚ wniosła do Starosty Sokólskiego o wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie cofnięcia lub ograniczenia ZZO Euro-Sokółka pozwolenia z 26 czerwca 2009 r. We wniosku wskazano, że zarządzający składowiskiem wytwarzał odpady, które nie były przewidziane w pozwoleniu oraz przekroczył ilość wytworzonych odpadów. Starosta Sokólski decyzją z 2 marca 2015 r. – na podstawie materiałów przedstawionych przez PWIOŚ oraz dowodów zebranych we własnym zakresie – cofnął w całości bez odszkodowania pozwolenie na wytwarzanie, zbieranie i odzysk odpadów na terenie składowiska oraz zobowiązał ZZO Euro-Sokółka do usunięcia wszystkich zmagazynowanych odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 485-504)

2.5. Wyniki kontroli PWIOŚ przeprowadzonej od 22 stycznia do 13 maja 2015 r. w ZZO Euro-Sokółka zostały przedstawione Marszałkowi Województwa Podlaskiego. W piśmie z 24 kwietnia 2015 r. wskazano m.in., że na terenie działki 25/7 magazynowano odpady na nieutwardzonym placu, który nie posiadał systemu zbierania i odbierania odcieków. W ocenie PWIOŚ było to niezgodnie z decyzją Marszałka Województwa Podlaskiego z 16 czerwca 2014 r. zezwalającą na przetwarzanie odpadów w ramach rekultywacji składowiska. Marszałek Województwa Podlaskiego podzielił zdanie PWIOŚ i decyzją z 29 lipca 2015 r. cofnął swoją decyzję z 16 czerwca 2014 r. zezwalającą na przetwarzanie odpadów w ramach rekultywacji składowiska w części dotyczącej magazynowania odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 595-611)

2.6. Ustalenia kontroli przeprowadzonych w ZZO Euro-Sokółka w latach 2009 – 2015 dały PWIOŚ podstawę do wszczęcia 19 maja 2015 r. postępowania w sprawie wstrzymania działalności w zakresie przetwarzania odpadów w ramach rekultywacji kwatery do składowania odpadów na działce nr 25/5 oraz w zakresie przyjmowania odpadów na teren położony na działkach o nr 25/5, 25/7 i 20/1. W trakcie postępowania wykazano, że liczne nieprawidłowości związane z wyposażeniem, eksploatacją i monitorowaniem składowiska, stwierdzone podczas kontroli prowadzonych od 2009 roku, mogły przyczynić się do istotnego obniżenia jakości wód podziemnych. Tym samym – na podstawie art. 364 POŚ – decyzją z 8 lipca 2015 r. PWIOŚ wstrzymała prowadzoną przez ZZO Euro-Sokółka działalność w zakresie przetwarzania odpadów w ramach rekultywacji kwatery na działce nr 25/5 oraz w zakresie przyjmowania odpadów na teren położony na działkach o nr 25/5, 25/7 i 20/1. Określiła też termin wstrzymania działalności na dzień otrzymania decyzji (22 lipca 2015 r.) i nadała jej rygor natychmiastowej wykonalności, zgodnie z art. 366 ust. 1 POŚ.

Na decyzję PWIOŚ odwołanie złożył ZZO Euro-Sokółka. GIOŚ nie zgodził się z argumentami Spółki i decyzją z 11 stycznia 2016 r. utrzymał w mocy decyzję PWIOŚ.

Zastępca Naczelnika Wydziału Inspekcji WIOŚ oświadczył, że zakaz przyjmowania odpadów na działki o nr 25/5, 25/7 i 20/1 jest przestrzegany. W 2016 roku nie stwierdzono dowożenia tam odpadów, a wjazd na teren składowiska był zagrodzony.

(dowód: akta kontroli str. 612-641, 886)

2.7. W trakcie przeprowadzonej do 16 lipca 2015 r. w Landfill kontroli dotyczącej instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów położonej na nowej części składowiska, PWIOŚ 17 kwietnia 2015 r. wystąpiła do Marszałka Województwa Podlaskiego z wnioskiem o wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie cofnięcia pozwolenia zintegrowanego z 14 lipca 2014 r. na eksploatację instalacji do składowania odpadów na działkach nr 164/4, 165/2, 171/2, 173/2, 174, 175, 176/1 i 190. Powodem było naruszenie przez zarządzającego składowiskiem warunków tego pozwolenia poprzez funkcjonowanie instalacji w godzinach nieobjętych pozwoleniem, składowanie na kwaterze odpadów niewymienionych w pozwoleniu zintegrowanym (zmieszanych odpadów

komunalnych), zdeponowanie odpadów w ilości większych od wskazanej w pozwoleniu. Marszałek Województwa Podlaskiego wszczął takie postępowanie 24 kwietnia 2015 r.

Po zakończeniu kontroli przeprowadzonej od 20 stycznia do 25 marca 2016 r. w Landfill, PWIOŚ z 11 kwietnia 2016 r. przekazała Marszałkowi Województwa Podlaskiego protokół z tej kontroli oraz ponowiła prośbę o cofnięcie pozwolenia zintegrowanego.

(dowód: akta kontroli str. 744, 804-816, 964)

2.8. Równolegle do działań zmierzających do cofnięcia pozwolenia zintegrowanego, PWIOŚ 15, 21 i 29 maja 2015 r. wszczęła – w trybie art. 32 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy o odpadach z 2012 r. oraz art. 364 i 365 ust. 1 POŚ – trzy postępowania administracyjne, zmierzające do wstrzymania działalności Landfill. Ostatecznie, po przeprowadzeniu 7 lipca 2015 r. rozprawy administracyjnej z udziałem przedstawicieli Landfill i Gminy Sokółki, decyzją z 6 sierpnia 2015 r. PWIOŚ, na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy o odpadach z 2012 r., orzekła wstrzymanie (w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji) działalności posiadacza odpadów Landfill, polegającej na przetwarzaniu odpadów na działkach 164/4, 165/2, 171/2, 173/2, 174, 175, 176/1 i 190. W uzasadnieniu wskazano m.in., że na kwatery do składowania odpadów unieszkodliwiano zmieszane odpady komunalne, z których uprzednio nie wysegregowano odpadów nadających się do odzysku. Zwrócono także uwagę na przekroczoną ilość zdeponowanych odpadów w stosunku do pozwolenia zintegrowanego.

Na decyzję PWIOŚ odwołanie do GIOŚ złożyła Landfill. GIOŚ nie zgodził się z argumentami Spółki i decyzją z 17 marca 2016 r. utrzymał w mocy decyzję PWIOŚ. Określił jednak termin wstrzymania działalności na 30 dni od dnia, w którym decyzja GIOŚ stała się ostateczna (17 kwiecień 2016 r.).

Na tę decyzję Landfill złożyła skargę do WSA w Warszawie, która do 16 września 2016 r. nie została rozpatrzona, jednak 16 sierpnia 2016 r. WSA wstrzymał jej wykonanie.

W trakcie kontroli WIOŚ przeprowadzonej w kwietniu 2016 roku nie stwierdzono dowożenia odpadów na teren składowiska położonego na działkach 164/4, 165/2, 171/2, 173/2, 174, 175, 176/1 i 190, co świadczy, że ww. decyzja GIOŚ była wówczas realizowana.

(dowód: akta kontroli str. 817-885, 887-903, 1077-1085)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. PWIOŚ po dwóch kontrolach przeprowadzonych w MPO od 9 do 19 marca 2007 r. oraz od 2 do 19 grudnia 2008 r. nie podjęła działań zmierzających do wstrzymania użytkowania składowiska odpadów na działce 25/5, eksploatowanego bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego, co było niezgodne z art. 365 ust 1 POŚ. PWIOŚ wyjaśniła, że: „kontrola w MPO, przeprowadzona w grudniu 2008 r. wykazała, iż składowisko odpadów Karczach nie było wyposażone w wagę samochodową umożliwiającą precyzyjne określanie masy przyjmowanych odpadów. Dane dotyczące ilości dowiezionych na składowisko odpadów, zarówno w roku 2007 r. jak i w I półroczu 2008 r., były danymi szacunkowymi a więc mało precyzyjnymi. WIOŚ uznał, że przyjęcie danych szacunkowych jako jedyne kryterium kwalifikującego w/w instalację do obowiązku posiadania pozwolenia zintegrowanego jest niewystarczające w szczególności, że oględziny składowiska przeprowadzane w trakcie kontroli nie wykazały dowożenia znacznych ilości odpadów, a składowisko ze względu na brak dostosowania do obowiązujących wymogów było przeznaczone do zamknięcia. W celu stworzenia możliwości precyzyjnej oceny ilości przyjmowanych odpadów WIOŚ występował do Starostwa Powiatowego w Sokółce z wnioskiem o wyegzekwowanie nałożonego przez Starostę obowiązku w zakresie zainstalowania wagi samochodowej. Jednak wnioski WIOŚ pozostały bez odzewu ze strony Starostwa. Po przejęciu składowiska odpadów w Karczach przez komercyjne spółki, WIOŚ w 2009 r. przeprowadził kolejną kontrolę tego składowiska. W trakcie tej kontroli stwierdzono dowóz niekontrolowanych ilości odpadów. Codziennie na teren składowiska dostarczane były bardzo duże ilości odpadów, wg szacunków inspektorów prowadzących kontrolę, były to ilości rzędu kilkuset ton dziennie. W celu ograniczenia działalności nastawionej na maksymalny zysk bez poszanowania zasad ochrony środowiska, Inspektorat wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wstrzymania użytkowania instalacji

do składowania odpadów. Wobec braku możliwości uzyskania od spółki zarządzającej składowiskiem odpadów, jakichkolwiek danych dot. ilości przyjmowanych odpadów, Inspektorat w uzasadnieniu decyzji wstrzymującej działalność składowiska użył wszelkich dostępnych danych i argumentów, które uwiarygodniały wydanie tej decyzji. Jednym z argumentów była ilość odpadów przyjęta na składowisko w latach wcześniejszych, gdyż WIOŚ uznał, że dane te w zestawieniu z innymi argumentami przyczynią się do utrzymania w mocy wydanej decyzji w razie złożenia odwołania do organu odwoławczego. Z perspektywy czasu należy zaznaczyć, że nawet gdyby Inspektorat podjął działania polegające na wstrzymaniu użytkowania składowiska w okresie poprzedzającym działalność spółki komercyjnej na tym składowisku, nie spowodowałby to zaprzestania działalności tej spółki, gdyż od 2009 r. przyjmowanie odpadów na składowisko prowadzone było w oparciu o decyzję Starosty Sokólskiego z dnia 26.06.2009 r. znak: OŚ.7643/28/09 zezwalającą na zbieranie, odzysk i magazynowanie bardzo znaczących ilości odpadów.²⁴ Natomiast Zastępca PWIOŚ odnosząc się do kwestii nieegzekwowania od 16 grudnia 2003 r. od MPO uzyskania pozwolenia zintegrowanego dla składowiska na działce 25/5 wyjaśnił, że: „WIOŚ przyjął argumenty MPO dot. zamknięcia starej kwatery i przystąpienia do rekultywacji, z dniem wybudowania nowego składowiska odpadów, co miało nastąpić w 2005 r. – zgodnie z pismem MPO z dnia 24 października 2003 r. stąd procedowanie w sprawie pozwolenia zintegrowanego uznano za niezasadne. Składowisko Karcze w owym czasie było typowym składowiskiem gminnym, jakich na terenie województwa było kilkanaście i Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska nie miał specjalnych zastrzeżeń co do jego funkcjonowania. Fakt szacunkowej oceny ilości odpadów dowożonych jak i stwierdzenia, iż ich ilość nie przekracza 10 Mg/d były również argumentami przy zajęciu stanowiska PWIOŚ.”

Najwyższa Izba Kontroli zauważyła jednak, że z przeglądu ekologicznego tego składowiska sporządzonego w 2002 roku oraz ze zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów składanych przez MPO za lata 2007 – 2008 wynika, że składowisko na działce 25/5 miało pojemność całkowitą ponad 25.000 Mg i było zdolne do przyjmowania ponad 10 Mg odpadów na dobę. Było więc składowiskiem wskazanym w ust. 5 pkt 4 załącznika do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości²⁴, dla których – zgodnie z art. 201 POŚ – wymagane było uzyskanie pozwolenia zintegrowanego do 30 kwietnia 2007 r. (pkt 5.4. załącznika do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 września 2003 r. w sprawie późniejszych terminów do uzyskania pozwolenia zintegrowanego, wydanego na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw²⁵).

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli podjęcie działań przez PWIOŚ w latach 2007 – 2008 mogło skutkować zamknięciem składowiska odpadów na działce 25/5 przed przejęciem jej przez ZZO Euro-Sokółka i zapobiec potencjalnym zagrożeniom dla środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 7-96, 1065-1076)

2. PWIOŚ po kontroli dotyczącej planowanego na 20 grudnia 2014 r. oddania do użytkowania kwatery do składowania odpadów (część instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów na działkach nr 164/4, 165/2, 171/2, 173/2, 174, 175, 176/1 i 190) nie skorzystała z uprawnień wynikających z art. 365 ust. 2 pkt 1 POŚ i nie podjęła działań w celu wstrzymania w drodze decyzji oddania do użytkowania tej kwatery, mimo że nie wyposażono jej we wszystkie wymagane środki techniczne chroniące środowisko, tj. brodzik dezynfekcyjny, przewidziany m. in. w pozwoleniu zintegrowanym Marszałka Województwa Podlaskiego z 14 lipca 2014 r.

²⁴ Dz. U. Nr 122, poz. 1055. Od 5 września 2014 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. poz. 1169).

²⁵ Odpowiednio: Dz. U. Nr 177 poz. 1736. oraz Dz. U. Nr 100 poz. 1085, ze zm.

Zastępca PWIOŚ wyjaśnił, że: „w dniu oględzin stwierdzono, iż urządzenia i instalacje wyszczególnione w pozwoleniu na użytkowanie PINB (...) zostały wykonane. Podczas kontroli udzielono instruktażu w zakresie obowiązku poinformowania przez inwestora WIOŚ-u w Białymstoku, o planowanym terminie oddania do użytkowania kolejnego etapu prowadzonej inwestycji. Uznano to za wystarczające by rozpocząć eksploatację. Zarządzający instalacją podjął później użytkowanie instalacji bez zgłoszenia pozostałej części instalacji, tj. studni odgazowujących i brodzika”.

(dowód: akta kontroli str. 675-741, 742-885)

Ocena częściowa

Po przejęciu 1 lipca 2009 r. zarządzania składowiskiem w m. Karcze przez ZZO Euro-Sokółka, ZZO Sokółka i Landfill, PWIOŚ podejmowała w ramach posiadanych kompetencji działania zmierzające do wstrzymania działalności składowiska. Trwające procedury odwoławcze, brak szczegółowych uregulowań dotyczących wymagań dla magazynowania odpadów w decyzji Starosty Sokólskiego z 26 czerwca 2009 r.²⁶, brak urządzeń do monitoringu starej części składowiska spowodowały, że działania PWIOŚ okazały się skuteczne dopiero po upływie 6 lat od przejęcia zarządzania starą częścią składowiska przez ZZO Euro-Sokółka, a wykonanie decyzji o zaprzestaniu działalności Landfill na nowej części zostało 16 sierpnia 2016 r. wstrzymane przez Wojewódzki Sąd Administracyjny. Na skuteczność czynności wpływ miał też brak właściwych działań PWIOŚ przed 1 lipca 2009 r., mimo użytkowania bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego składowiska odpadów na działce o nr 25/5 oraz brak działań w celu wstrzymania oddania do użytkowania kwatery do składowania odpadów na nowej części składowiska, która nie została wyposażona w część z wymaganych środków technicznych chroniących środowisko, co umożliwiło jej funkcjonowanie od 20 grudnia 2014 r.

3. Rzetelność wymierzania i skuteczność egzekwowania kar pieniężnych w związku z przekroczeniem lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska przez podmioty zarządzające składowiskiem odpadów w Karczach

Opis stanu faktycznego

W oparciu o wyniki kontroli prowadzonych na składowisku odpadów w Karczach oraz informacji uzyskanych od Prokuratury Okręgowej w Łomży, PWIOŚ wszczęła trzy postępowania zmierzające do wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych za przekroczenia lub naruszenia warunków korzystania ze środowiska. Do 16 września 2016 r. w jednym z trzech prowadzonych postępowań zapadła ostateczna decyzja GIOŚ, jedno postępowanie pozostawało zawieszone, a w innej sprawie GIOŚ nie rozpatrzył odwołania Landfill od decyzji PWIOŚ. (dowód: akta kontroli str. 241-277, 505-535, 904-917)

3.1. Po uzyskaniu 1 marca 2012 r. obmiarów geodezyjnych, sporządzonych 15 października 2010 r. na zlecenie Prokuratury Okręgowej w Łomży, PWIOŚ 6 kwietnia 2012 r. wszczęła z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia ZZO Euro-Sokółka administracyjnej kary pieniężnej za naruszenie warunków decyzji Starosty Sokólskiego z 26 czerwca 2009 r. w zakresie dotyczącym miejsca i sposobu magazynowania odpadów. W związku ze wszczęciem – na podstawie tego samego stanu faktycznego – przez Marszałka Województwa Podlaskiego 10 kwietnia 2012 r. postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia ZZO Euro-Sokółka opłat podwyższonych za składowanie odpadów, PWIOŚ 8 maja 2012 r. – na podstawie art. 97 § 1 pkt 4 KPA – zawiesiła swoje postępowanie. Zastępca PWIOŚ wyjaśnił, że: „pismem z dnia 30.04.2012 r. pełnomocnik ZZO Euro-Sokółka poinformował WIOŚ, iż Marszałek Województwa Podlaskiego w dniu 10.04.2012 r. wszczął postępowanie w sprawie wymierzenia opłat podwyższonych za składowanie odpadów. Mając powyższe na względzie zawieszono postępowanie, gdyż Marszałek Województwa Podlaskiego prowadził ustalenia w kierunku ilości oraz rodzaju składowanych odpadów. Uznano, iż nie można naliczyć opłaty i kary za jedną nieprawidłowość. Ponadto stwierdzono, że na działki o nr geod. 25/3, 25/4, 204/1 żaden organ nie wydał decyzji na gospodarowanie odpadami, w związku z czym zdaniem PWIOŚ, zasadne było naliczenie opłat podwyższonych za składowanie odpadów. Ponadto Marszałek Województwa Podlaskiego naliczył opłaty za składowanie odpadów w związku z czym WIOŚ w Białymstoku przyjął argumentację Marszałka, że odpady są składowane,

²⁶ Do 31 lipca 2016 r. Minister właściwy do spraw środowiska nie określił na podstawie art. 25 ust. 7 ustawy o odpadach z 2012 r. szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów.

a nie magazynowane. Po uprawomocnieniu się decyzji Marszałka, postępowanie PWIOŚ w Białymstoku zostanie podjęte i umorzone". (dowód: akta kontroli str. 254-277, 1071-1076)

3.2. W wyniku ustalenia w trakcie przeprowadzonej od 23 lipca do 5 listopada 2013 r. kontroli, że ZZO Euro-Sokółka w I półroczu 2013 roku – wbrew zakazowi wskazanemu w art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy o odpadach z 2012 r. – zbierała odpady komunalne, PWIOŚ z urzędu wszczęła 5 grudnia 2013 r. postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia kary pieniężnej określonej w art. 194 ust. 1 pkt 3 tej ustawy. Decyzją z 5 marca 2014 r. nałożył na ZZO Euro-Sokółka karę administracyjną w wysokości 1.000 zł.

Na decyzję PWIOŚ ZZO Euro-Sokółka złożył odwołanie w którym wskazał, że komunalne osady ściekowe nie zostały przyjęte przez ZZO Euro-Sokółka do zbierania, a do odzysku, zgodnie z posiadanym zezwoleniem Marszałka Województwa Podlaskiego na odzysk odpadów prowadzony w ramach rekultywacji składowiska na działce 25/5.

Decyzją z 8 września 2015 r. GIOŚ utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję PWIOŚ i tym samym nie uwzględnił argumentów ZZO Euro-Sokółka podniesionych w odwołaniu.

W terminie płatności (22 wrzesień 2015 r.) ZZO Euro-Sokółka nie zapłacił nałożonej administracyjnej kary pieniężnej. W związku z tym, 16 października 2015 r., na podstawie art. 15 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji²⁷, PWIOŚ wezwała ZZO Euro-Sokółka do uregulowania tej należności, a 25 stycznia 2016 r. – zgodnie z art. 26 ww. ustawy – wystawiła tytuł egzekucyjny. Do 16 czerwca 2016 r. postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w Białymstoku, a następnie przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Woli było nieskuteczne, a stan zaległości ZZO Euro-Sokółka wobec WIOŚ wynosił 1,07 tys. zł. (dowód: akta kontroli str. 505-535)

3.3. Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli zakończonej 16 lipca 2015 r. w Landfill, polegające na:

- składowaniu zmieszanych odpadów komunalnych, nieprzewidzianych w instrukcji prowadzenia składowiska na działkach 174, 175, 176/1, zatwierdzonej decyzją Marszałka Województwa Podlaskiego z 2 grudnia 2014 r.,
- przekroczeniu o 36.965,85 Mg rocznej ilości odpadów przewidzianej do składowania w tej instrukcji,

dały PWIOŚ podstawę do wszczęcia 18 września 2015 r. postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej – określonej w art. 298 ust. 1 pkt 4 POŚ – za naruszenie warunków decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów.

Decyzją z 27 listopada 2015 r. PWIOŚ wymierzyła Landfill karę pieniężną w wysokości 1,05 mln zł za każdą dobę składowania odpadów z naruszeniem instrukcji prowadzenia składowiska, która to kara biegnie od 1 czerwca 2016 r. (data pobrania z kwatery próbek odpadów do badania). Wysokość kary wymierzono w wysokości 0,1 jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie na składowisku niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, określonej w obwieszczeniu Ministra Środowiska z dnia 11 sierpnia 2014 r. w sprawie wysokości stawek opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2015²⁸ oraz w oparciu o ilość zeskładowanych w 2015 roku odpadów, którą oszacowano na podstawie, ustalonym za pomocą pomiarów geodezyjnych, stosunku objętości odpadów do ich masy wskazanej w pozwoleniu zintegrowanym Marszałka Województwa Podlaskiego oraz w oparciu o zadeklarowaną przez Landfill ilość unieszkodliwionych odpadów w 2014 roku.

Od decyzji PWIOŚ Landfill wniosła odwołanie do GIOŚ. Zarzuciła w nim błędy w ustaleniach faktycznych dotyczące ilości i rodzaju odpadów zeskładowanych na działkach 174, 175, 176/1. Do 16 września 2016 r. odwołanie nie zostało rozpatrzone, a zatem decyzja PWIOŚ nie podlega wykonaniu. (dowód: akta kontroli str. 904-917)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

²⁷ Dz. U. z 2016 r., poz. 599, ze zm.

²⁸ M.P. poz. 790.

PWIOŚ w związku ze stwierdzonymi naruszeniami warunków korzystania ze środowiska wymierzała administracyjne kary pieniężne. Na Landfill i ZZO Euro-Sokółka nałożono sankcje przewidziane odpowiednio w art. 298 ust. 1 pkt 4 POŚ i art. 194 ust. 1 pkt 3 ustawy o odpadach z 2012 r., stosownie do stwierdzonych naruszeń warunków korzystania ze środowiska. Postępowanie egzekucyjne wobec ZZO Euro-Sokółka do 16 czerwca 2016 r. było jednak nieskuteczne, a stan zaległości tej Spółki wobec PWIOŚ wynosił 1,07 tys. zł.

4. Skuteczność działań w razie ujawnienia wykroczeń lub przestępstw w funkcjonowaniu składowiska w Karczach

Opis stanu faktycznego

4.1. W dniu 25 czerwca 2010 r. PWIOŚ zawiadomiła Prokuraturę Rejonową w Sokółce o możliwości popełnienia przez ZZO Euro-Sokółka przestępstwa przeciwko środowisku, określonego w art. 183 § 1 Kodeksu karnego. W ocenie PWIOŚ – ustalony podczas kontroli przeprowadzonej w 2010 roku – sposób deponowania na działkach 25/5 i 20/1 (jak utrzymywał ZZO Euro-Sokółka – magazynowania) dużych ilości odpadów (w 2009 roku ponad 34 tys. Mg) o nieznanym składzie i jakości w miejscu do tego niedostosowanym oraz bez możliwości monitorowania wpływu na środowisko mogło zagrozić życiu lub zdrowiu wielu osób bądź spowodować zniszczenie w świecie roślinnym albo zwierzęcym w znacznych rozmiarach.

Podczas prowadzonego śledztwa kolejno przez Prokuraturę Rejonową w Sokółce, Prokuraturę Rejonową w Wysokiem Mazowieckiem i Prokuraturę Okręgową w Łomży PWIOŚ składała wnioski o powołanie biegłego z zakresu geodezji, w celu ustalenia ilości i rodzaju odpadów oraz biegłego z zakresu sporządzania ocen oddziaływania na środowisko.

Postanowieniem (zatwierdzonym 31 maja 2011 r. przez Prokuratora Okręgowego w Łomży) śledztwo zostało umorzone. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że ZZO Euro-Sokółka działało w miejscu, w którym posiadało aktualne pozwolenie. W ocenie prowadzących śledztwo przyjmowanie odpadów w znacznych ilościach nie oznacza, że doprowadzono do skażenia środowiska. WIOŚ nie dysponował natomiast badaniami potwierdzającymi zanieczyszczenie lub ewentualne zniszczenie gleby bądź wody, a zebrane w śledztwie materiały nie uprawdopodobniały skażenia środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 332-353)

4.2. Wyniki kontroli WIOŚ przeprowadzonej w ZZO Euro-Sokółka w 2015 roku dały podstawę do ponownego złożenia 5 maja 2015 r. zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa przeciwko środowisku, wskazanego w art. 183 § 1 i art. 185 § 1 Kodeksu karnego. W uzasadnieniu zawiadomienia złożonego do Prokuratury Okręgowej w Białymstoku wskazano w szczególności na pogarszający się od 2012 roku stan wód podziemnych, głównie podwyższenie ilości chromu, kadmu i ołowiu w tych wodach. W ocenie PWIOŚ wysokie wartości tych elementów fizykochemicznych nie są spowodowane przez naturalne procesy, a przez działalność człowieka.

Wg stanu na 6 czerwca 2016 r. nadal trwało postępowanie przygotowawcze, nadzorowane przez Prokuraturę Okręgową w Białymstoku.

(dowód: akta kontroli str. 642-660)

4.3. W związku z udaremnieniem w 2014 roku przeprowadzenia kontroli w ZZO Euro-Sokółka, 7 sierpnia 2014 r. PWIOŚ złożyła do Prokuratury Rejonowej w Sokółce zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, określonego w art. 225 § 1 Kodeksu karnego, polegającego na udaremnieniu bądź utrudnieniu kontroli.

Postępowanie zakończyło się wniesieniem aktu oskarżenia do Sądu Rejonowego w Sokółce. Nieprawomocnym (wg stanu na 6 czerwca 2016 r.) wyrokiem z 18 kwietnia 2016 r. prezes zarządu ZZO Euro-Sokółka został uznany winnym zarzucanych mu czynów, za co wymierzono mu grzywnę w wysokości 32 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 540-562, 654-658)

4.4. PWIOŚ 25 maja 2016 r., po złożeniu przez Landfill do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego wykazu zawierającego zbiorcze zestawienie informacji o zakresie korzystania ze środowiska, o wysokości należnych opłat za 2015 rok oraz zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania

odpadów za 2015 rok, wniosła do Komendy Powiatowej Policji w Sokółce zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów, określonego w art. 270 Kodeksu karnego. W ocenie PWIOŚ przedłożone przez Landfill zestawienia zawierają dane niezgodne co do ilości i rodzaju unieszkodliwionych odpadów w porównaniu do wyników kontroli przeprowadzonych w Spółce w 2015 roku. Zdaniem PWIOŚ mogło to znacząco wpłynąć na zaniżenie opłaty należnej za składowanie odpadów w 2015 roku. Do 31 lipca 2016 r. PWIOŚ nie posiadała informacji o sposobie załatwienia wniosku.

(dowód: akta kontroli str. 918-920)

4.5. Nieprawidłowości stwierdzone przez PWIOŚ w trakcie kontroli zakończonej 16 lipca 2015 r. w Landfill były podstawą do wystąpienia 4 września 2015 r. do Sądu Rejonowego w Sokółce z wnioskiem o ukaranie kierownika składowiska odpadów za wykroczenia związane z niedopełnieniem przez niego obowiązków, określone w art. 176 ust. 1, art. 189 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 189 ust. 2 pkt 1, 6, 8 i 10 ustawy o odpadach z 2012 r. oraz art. 351 POŚ. Do 16 września 2016 r. w tej sprawie nie zapadło prawomocne rozstrzygnięcie.

(dowód: akta kontroli str. 921-945)

4.6. W związku z nieprzewiedzeniem w latach 2010 i 2011 monitoringu składowiska odpadów na działkach 25/5, 25/7 i 20/1, inspektorzy WIOŚ zastosowali pouczenie wobec przedstawiciela ZZO Euro-Sokółka za wykroczenie określone w art. 78 pkt 5 ustawy o odpadach z 2001 r., a po kontroli prowadzonej w 2012 roku nałożyli mandat karny w wysokości 300 zł.

Pouczenie zastosowano też w 2016 roku wobec prokurenta Landfill, za wykroczenie wskazane w art. 180 ustawy o odpadach z 2012 r., tj. prowadzenie ewidencji odpadów niezgodnie ze stanem rzeczywistym. (dowód: akta kontroli str. 358-371, 404-411, 952-962)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena częściowa

PWIOŚ powiadamiała prokuraturę lub Policję w przypadku stwierdzenia możliwości popełnienia przestępstwa związanego z działalnością składowiska odpadów w Karczach, zgodnie z wymogami art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego²⁹. Według stanu na 6 czerwca 2016 r. w żadnej z tych spraw nie zapadł jeszcze prawomocny wyrok. PWIOŚ reagowała też na wykroczenia³⁰ stwierdzone w trakcie prowadzonych kontroli, stosując w tym przypadku pouczenia, nakładając mandat karny lub kierując wnioski do sądu o ukaranie.

5. Skuteczność współpracy z innymi właściwymi organami w zakresie kontroli składowiska w Karczach

Opis stanu
faktycznego

5.1. WIOŚ przy wykonywaniu czynności kontrolnych u podmiotów zarządzających składowiskiem odpadów współdziałał z innymi organami kontroli, w tym z Inspekcją Sanitarną, organami administracji rządowej i samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 1a i 3 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, WIOŚ przeprowadzał na wniosek Marszałka Województwa Podlaskiego, Starosty Sokólskiego, organów Gminy Sokółka lub GIOŚ kontrole podmiotów zarządzających składowiskiem odpadów w Karczach. Z Marszałkiem Województwa Podlaskiego wymieniano informacje o wynikach postępowań administracyjnych prowadzonych m.in. w sprawie cofnięcia pozwolenia na przetwarzanie odpadów w ramach rekultywacji starej części składowiska oraz cofnięcia pozwolenia zintegrowanego, a ze Starostą Sokólskim w sprawie cofnięcia ZZO Euro-Sokółka pozwolenia na wytwarzanie, zbieranie i odzysk odpadów na terenie składowiska.

PWIOŚ, zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, przekazywała właściwym organom informacje o wynikach kontroli przeprowadzonych w latach 2007 – 2008 i 2010 – 2016 w podmiotach zarządzających składowiskiem odpadów. Nie poinformowano jednak Starosty Sokólskiego o wynikach kontroli w ZZO Euro realizowanej od 23 lipca do 4 września 2009 r. Starosta Sokólski otrzymał natomiast

²⁹ Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.

³⁰ Od wejścia w życie ustawy o odpadach z 2012 r. (23 stycznia 2013 r.) do 7 maja 2015 r. istniała luka prawna, uniemożliwiająca nakładanie przez inspektorów Inspekcji Ochrony Środowiska mandatów za wykroczenia określone w przepisach karnych powołanej ustawy.

do wiadomości decyzje PWIOŚ z 24 listopada 2009 r. w sprawie wstrzymania użytkowania składowiska odpadów na działce 25/5 bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego. PWIOŚ wyjaśniła, że: „WIOŚ na skutek przeprowadzonej, w okresie 23.07 – 04.09.2009 r., kontroli składowiska odpadów Karczach wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wstrzymania użytkowania tego składowiska. W wyniku wszczętego postępowania wydana została decyzja wstrzymująca użytkowanie składowiska w Karczach ze względu na brak pozwolenia zintegrowanego. W uzasadnieniu decyzji opisano przebieg postępowania, ustalenia kontroli jakimi kierował się WIOŚ przy wydaniu decyzji oraz inne ustalenia, które przyczyniły się do wydania decyzji wstrzymującej użytkowanie. Starosta Sokólski nie był stroną powyższego postępowania, jednakże mając na uwadze zapisy art. 17 ust. 1 i 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska, WIOŚ w Białymstoku umieścił w rozdzielniku decyzji Starostwo Powiatowe w Sokółce. Skoro jedynym działaniem PWIOŚ, po przeprowadzeniu powyższej kontroli, było zastosowanie najsurowszej sankcji, wynikającej z obowiązujących przepisów prawa, w postaci wstrzymania użytkowania składowiska, a kopia tej decyzji została przekazana do Starostwa w Sokółce, WIOŚ nie widział zasadności powielania informacji zawartych w uzasadnieniu decyzji w odrębnym piśmie skierowanym do Starostwa.”

(dowód: akta kontroli str. 69-169, 89-96, 113-125, 188-202, 374-402, 412-417, 433-504, 578-611, 778-816, 1071-1076)

5.2. W dniach 28 – 29 sierpnia 2012 r. przeprowadzono wspólnie z GIOŚ kontrolę w ZZO Euro-Sokółka oraz podjęto próbę takiej kontroli w 2014 roku. Ponadto GIOŚ na prośbę PWIOŚ przejął w 2010 roku prowadzenie sprawy dotyczącej transportu odpadów komunalnych z terenu województwa mazowieckiego na teren województwa podlaskiego po uprzedniej nieuzasadnionej zmianie ich kodu.

GIOŚ Andrzej Jagusiewicz i PWIOŚ 16 lipca 2010 r. odbyli spotkania z Burmistrzem Sokółki i z przedstawicielami ZZO Euro-Sokółka, których przedmiotem było m.in. przestrzeganie przez ZZO Euro-Sokółka przepisów w zakresie ochrony środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 278-280, 403-417, 536-539, 1034)

5.3. PWIOŚ 1 lipca 2011 r. poinformowała PSSE o wynikach kontroli przeprowadzonej od 24 kwietnia do 24 maja 2011 r. w ZZO Euro-Sokółka, a 1 czerwca 2012 r. zwróciła się do PSSE o objęcie szczególnym nadzorem terenu składowiska odpadów. W piśmie wskazała, że w oparciu o pozwolenie Starosty Sokólskiego na wytwarzanie, zbieranie i odzysk odpadów, na terenie składowiska przetrzymywane są znaczne ilości odpadów. Teren na którym są one składowane nie jest zabezpieczony przed przedostawaniem się do ziemi zanieczyszczeń i w związku z tym w ocenie PWIOŚ nie można wykluczyć możliwości skażenia wód podziemnych. PWIOŚ nie otrzymała odpowiedzi od PSSE na ww. pismo.

Z kolei w trakcie kontroli prowadzonej w 2015 roku w ZZO Euro-Sokółka PWIOŚ powiadomiła PSSE o pogorszeniu stanu wód podziemnych. W odpowiedzi PSSE zwróciła się do WIOŚ o dodatkowe informacje w celu ukierunkowania swojej działalności w zakresie monitoringu jakości ujmowanej wody oraz działalności Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Sokółce w ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej jakości pobieranej wody.

Badania wody z wodociągu w Sokółce przeprowadzone przez PSSE 10 marca 2015 r. w ramach nadzoru sanitarnego nie wykazały podwyższonej obecności kadmu, ołowiu i chromu, których występowanie w wodach podziemnych zasygnalizowała PWIOŚ. Ponadto 19 maja 2015 r. PSSE wykonała badania wody w studni kopanej położonej najbliżej działki nr 25/5 w Karczach. Analiza wyników nie pozwoliła na stwierdzenie związku między jakością wody w tej studni i oddziaływaniem składowiska odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 1009-1023)

5.4. Z inicjatywy Burmistrza Sokółki przedstawiciele PWIOŚ uczestniczyli 18 maja i 24 czerwca 2015 r. w spotkaniach z przedstawicielami m.in. GIOŚ, Gminy Sokółka, Starostwa Powiatowego w Sokółce, Komendy Powiatowej Policji w Sokółce, PINB, Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Białymstoku (dalej: „WITD”), Straży Miejskiej w Sokółce, Powiatowego Lekarza Weterynarii w Sokółce, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego. Na spotkaniach wypracowano wspólne

działania, których konsekwencją były m.in. decyzja PWIOŚ z 8 lipca 2015 wstrzymująca prowadzoną przez ZZO Euro-Sokółka działalność w zakresie przetwarzania odpadów w ramach rekultywacji kwatery na działce nr 25/5 i w zakresie przyjmowania odpadów na teren położony na działkach o nr 25/5, 25/7 i 20/1 oraz decyzja PWIOŚ z 6 sierpnia 2015 r. wstrzymująca działalność posiadacza odpadów Landfill polegającą na przetwarzaniu odpadów na działkach 164/4, 165/2, 171/2, 173/2, 174, 175, 176/1 i 190.

(dowód: akta kontroli str. 1047-1064)

5.5. WIOŚ aktywnie współpracował też z organami ścigania. Udostępniano tym jednostkom wyniki kontroli przeprowadzonych od 2009 roku, a w ramach śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w Łomży wykonano pomiary wód podziemnych (w listopadzie 2012 roku i w lipcu 2013 roku) we wszystkich istniejących w tym czasie piezometrach na działkach i przedstawiono interpretacje wyników tych badań. Wskazano przy tym, że położenie piezometrów jest niewłaściwe w zakresie monitorowania rekultywowanej kwatery na działce 25/5, ponieważ nie obejmują one wszystkich warstw wodonośnych znajdujących się pod składowiskiem. (dowód: akta kontroli str. 1001-1008, 1024-1033)

Ustalono
nieprawidłowości

Ocena częściowa

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

PWIOŚ, w formach określonych w art. 17 ust. 2 pkt 1a – 3 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, podejmowała współpracę z innymi właściwymi organami w zakresie działalności składowiska odpadów w Karczach. Przeprowadzała na ich wniosek kontrole, wymieniała informacje o wynikach kontroli przeprowadzonych w MPO, ZZO Euro-Sokółka, ZZO Sokółka i Landfill. Współpraca ta w zakresie starej części składowiska nie wyeliminowała nieprawidłowości w jego funkcjonowaniu aż do 2015 roku, kiedy to Starosta Sokółski cofnął pozwolenie na wytwarzanie, zbieranie i odzysk odpadów, Marszałek Województwa Podlaskiego cofnął pozwolenie na przetwarzanie odpadów w ramach rekultywacji składowiska w części dotyczącej magazynowania odpadów, a PWIOŚ wstrzymała prowadzoną przez ZZO Euro-Sokółka działalność w zakresie przetwarzania odpadów w ramach rekultywacji kwatery na działce nr 25/5 oraz w zakresie przyjmowania odpadów na teren położony na działkach o nr 25/5, 25/7 i 20/1. Natomiast w zakresie nowej części składowiska do 31 lipca 2016 roku nie zapadły prawomocne rozstrzygnięcia dotyczące wstrzymania na tym terenie działalności Landfill.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

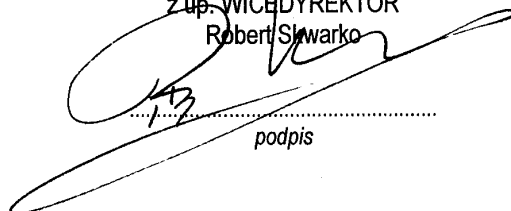
Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³¹, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Białystok, dnia 14 grudnia 2016 r.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICE DYREKTOR
Robert Szwarko

.....
podpis

³¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096, ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.